

пазваше всичките си политически и военни права и за гаранция можеше да държи свои войски, а при вътрешни смутове — да прати нови такива за възстановяване на реда.

Както на всъка несuverенна или т. н. „полусuverенна“ държава, така и на Българското княжество теоретичитѣ по международно и по общо държавно право отричаха извѣстни върховни права. Изхождайки отъ гледището, че между васала и сузерена има отношение на подчиненостъ, германскиятъ ученъ Ullmann изтъкваше⁴⁾ нѣкаква „висша властъ на султана“ (Oberherrschaft des Sultans) върху българската територия, а Jellinek⁵⁾ — нѣкаква компетенция на Турция къмъ България като по-горна спрѣмо по-нисша държава (Ober- und Unterstaat). Оттукъ и заключението, че „полусuverенна“ България била съставна частъ на османското царство подъ „върховното владичество на Султана“ и нейното задължение, да чака признаването на своя държавенъ глава отъ страна на сузерена, да бжде вѣрна и послушна и да дава военна помощ на тоя послѣдния, да не сключва отъ свое име и по свой починъ договори съ трети държави, да нѣма свой дипломатически прѣдставители и т. н. Сжщото гледище застъпватъ и виднитѣ теоретици по международно право *v. Martens*⁶⁾, *Rivier*⁷⁾ и *v. Liszt*⁸⁾, които отричатъ на полусuverенната държава правото, да сключва договори съ чужди държави (*ius fœderum et tractatum*), да обявява война и да сключва миръ (*ius belli ac pacis*) и да има свое прѣдставителство въ чужбина (*ius legationum*). А по-подробно Ullmann аргументира българския полусuverеннитетъ като изтъква, че „търговскитѣ и мореплавателни договори, послѣ всички други сключени отъ Портата съ чужди държави договори запазвали своята сила и за България, сжщо така капитулационната и обичайната консулска юрисдикция на европейскитѣ сили“: защото Берлинскиятъ договоръ „нормиралъ основнитѣ положения на българското административно право“, като постановилъ, че българскиятъ князь, макаръ, и да се избира отъ народа, трѣба да се утвърждава отъ султана и одобрява отъ вели-

4) *Völkerrecht*, стр. 53.

5) *Allg. Staatslehre*, първо издание стр. 452.

6) *Völkerrecht*, часть I, стр. 250.

7) *Völkerrecht*, стр. 104.

8) *Völkerrecht*, пето издание, 1907 г., стр. 53.